

Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Antagande av nya riktlinjer för investeringar och exploatering i Danderyds kommun

Ärende

Nuvarande riktlinjer för investeringsverksamhet för kommunen antogs av kommunfullmäktige den 19 oktober 2009 (§ 101).

Med tiden har behov uppstått om att uppdatera reglerna. Detta har också påpekats av Ernst&Young i den genomlysning av ekonomiprocesser och centrala kostnadsposter som genomfördes under 2019. Även kommunens revisorer har påpekat detta behov i sina senaste granskningar.

Med föreliggande ärende föreslås att nya riktlinjer för investeringar och exploatering antas. Förslaget innebär i princip fyra (4) större förändringar och en anpassning till gällande lagstiftning. Utöver dessa ändringar moderniseras språkbruket och en del förtydliganden införs i syfte att underlätta tillämpningen.

Kommunledningskontoret kommer ta fram anvisningar för investeringar och exploatering för att hjälpa verksamheten att förstå innebörden av dessa riktlinjer.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen noterar att ekonomichefen kommer att anta anvisningar till riktlinjer för investeringar och exploatering i Danderyds kommun, förutsatt att kommunfullmäktige antar föreslagna riktlinjer för investering och exploatering.

Kommunstyrelsen förslag till kommunfullmäktige

2. Kommunfullmäktige antar föreslagna riktlinjer för investeringar och exploatering för Danderyds kommun. Riktlinjerna ska gälla från och med den 1 januari 2023 och påverkar planeringsprocessen för år 2024.
3. Kommunfullmäktige upphäver gällande riktlinjer för investeringsverksamhet med diarienummer KS 2009/0050.

Björn Wallgren

4. Kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen att ta fram och besluta om anvisningar till riktlinjer för investeringar och exploatering i Danderyds kommun.

Bakgrund

Rådet för kommunal redovisning (RKR) är ett oberoende ideellt organ som bildades 1997. Föreningens medlemmar utgörs av staten och Sveriges Kommuner och Regioner. Utgångspunkten för RKR:s arbete är lag (2018:597) om kommunal bokföring redovisning. RKR ger ut olika skrifter så som rekommendationen ”R4 Materiella anläggningstillgångar” (nov 2018) och idéskriften ”Redovisning av kommunal markexploatering” (dec 2019).

Ambitionen är att skrifterna ska ge vägledning avseende lagstiftning och relevant normgivning där sådan finns. Skrifterna tar också ställning i redovisningsfrågor.

RKR:s skrifter har förändrats under den tid som Danderyds kommuns nuvarande riktlinjer för investeringar och exploatering har varit gällande. Danderyd behöver nu anpassa sig till nuvarande lagstiftning och relevant normgivning, varför det finns behov av att förnya kommunens riktlinjer.

Skrifterna från RKR syftar bland annat till att få ner investeringen till dess verkliga värde, därför ska vissa utgifter kostnadsföras (belasta driften) istället för att utgiften ingår i anskaffningsvärdet (investering).

Kommunledningskontorets utredning

Förslaget innebär en reformering av gällande riktlinjer och kan därför inte rakt av jämföras med nuvarande riktlinjer utan i princip är det fyra större förändringar som föreslås.

1. Förtydliganden gällande budgetprocessen (s 4)

I detta avsnitt förtydligas bland annat att den totala investeringsnivån ska överensstämma med de finansiella målen. Investeringar ska ha en projektbudget (anslag för varje specifikt investeringsprojekt) och planerat underhåll i fastigheter, verksamhetsanpassningar, inventarier och IT-investeringar ska ha en rambudget (årligt anslag).

Det förtydligas att varje investeringsprojekt med en total utgift över 15 miljoner kronor ska ha ett genomförandebeslut. Det betyder att även om kommunfullmäktige har tilldelat en investeringsbudget får nämnden inte påbörja investeringsprojektet utan att det finns ett genomförandebeslut. Det gäller oavsett om det är en skattefinansierad eller avgiftsfinansierad investering. Syftet med ett genomförandebeslut är bland annat att klargöra att det finns anslag för projekten, att ekonomiavdelningen får in underlag för sin likviditetsplanering samt att upphandling sker på ett korrekt sätt. Beslutet ska innehålla en *tidsram* och *investeringskalkyl* som bland annat innehåller

Björn Wallgren

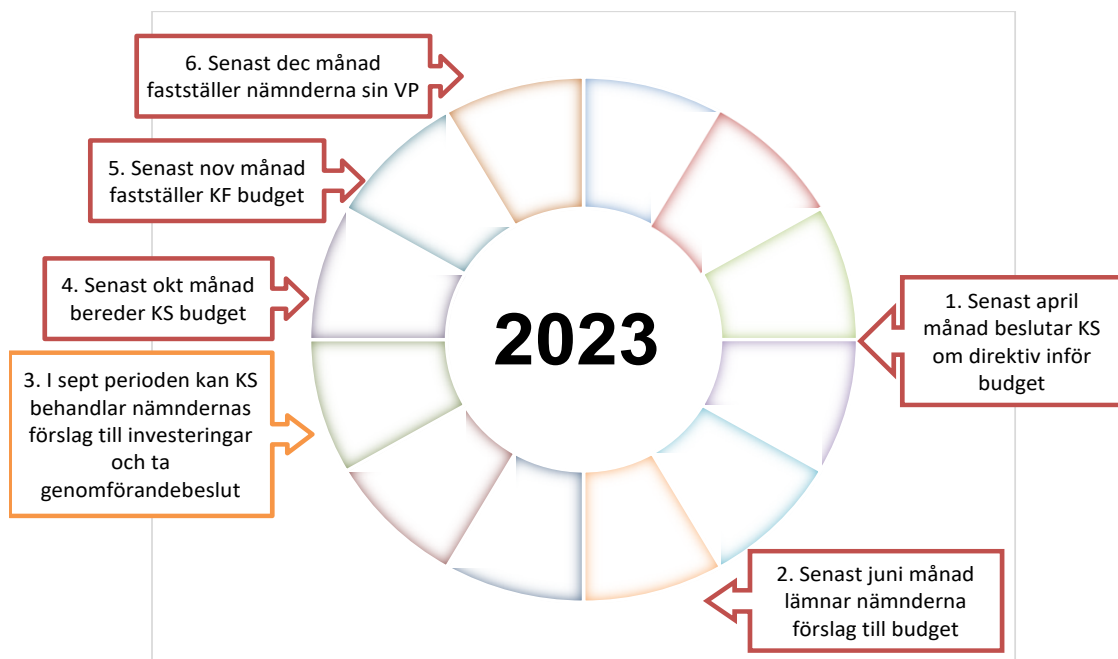
investeringsutgiften och vilka ekonomiska konsekvenser investeringen får i den löpande verksamheten (driftsbudgeten).

Genomförandebeslut av investeringar som har en **rambudget** med en total utgift över 15 miljoner kronor beslutar vanligtvis förvaltningschefen om, förutsatt att rambudget kan hållas. Nämnden kan utse en annan delegat.

Investeringar som har en **projektbudget** med en total utgift över 15 miljoner beslutar kommunstyrelsen om i ett genomförandebeslut. Eftersom kommunstyrelsen beslutar om den totala utgiften behöver det inte ske en ombudgetering varje år. Dessutom fastställer kommunfullmäktige varje år en uppdaterad likviditetsplan.

Grundtanken är att nämnderna senast juni månad lämnar förslag till budget. Förslaget till budget innehåller även förslag på investeringar, minst tre år men gärna för en längre period. För de investeringar som överstiger en total utgift om 15 miljoner kronor ska kommunstyrelsen fatta genomförandebeslut. Nämnden är ansvarig för att ta fram underlag för ett sådant beslut. Kommunstyrelsen får fatta genomförandebeslut innan kommunfullmäktige fastställer budgeten i november månad. Detta innebär att Danderyds kommun inför ytterligare ett steg (steg 3) i sin planeringsprocess.

Ett genomförandebeslut av kommunstyrelsen får även fattas efter att kommunfullmäktige har fastställt budgeten och tilldelat en budget för ett specifikt investeringsprojekt. Nämnderna får inte påbörja projekt innan det finns både en budget och ett genomförandebeslut.

Björn Wallgren

2. Förtydliganden av redovisningen av investeringar (s 7)

Här finns ett förtydligande kring värdering av anläggningstillgångar. Exempel ges på utgifter som förutom inköpspriset ska ingå i anskaffningsvärdet, samt vilka utgifter som inte ska ingå. Kommunen ska anpassa sig till de nya rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR), som bland annat säger att utrednings- och projekteringsuppdrag som föregår en eventuell investering ska kostnadsföras (belasta driften). Det är en förändring från idag då mycket av dessa kostnader bokförs som en investering. Denna förändring innebär att driftbudgeten kommer att öka för de nämnder som har utgifter för utrednings- och projekteringsuppdrag.

Vidare tydliggörs när en verksamhetsanpassning ska vara en investering eller tas direkt på driften.

Förtydliganden kring begreppen kapitalkostnad, avskrivning, internränta och komponentavskrivning. Här förtydligas exempelvis när en investering ska aktiveras.

Förtydliganden avseende när en anläggningstillgång avyttras eller utranteras samt nedskrivning.

3. Förtydliganden av redovisning av exploatering (s 11)

I detta kapitel ges en sammanfattande bild av exploateringsprojektens fyra faser, klassificering av tillgångar samt de redovisningsfrågor som ofta uppkommer i samband med exploatering.

Även här ska kommunen anpassa sig till de nya rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Denna förändring innebär att driftbudgeten kommer att öka för de nämnder som hanterar exploatering.

4. Förtydliganden av uppföljningsprocessen (s 14)

Här förtydligas att nämnderna minst två gånger per år ska tillstålla kommunstyrelsen en uppföljning av investeringarna. Nämnderna har ett självständigt ansvar, vilket innebär att de behöver göra uppföljningar med så täta intervaller som krävs för att ha en god kontroll. Vid en befarad budgetavvikelse mot den totala utgiften ska en åtgärdsplan tas fram, som nämnden ska ta ställning till. Budget ska hållas. Om en nämnd inte anser sig klara budget ska nämnden informera kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska i sin tur informera kommunfullmäktige om avvikelsen är över 10 % och minst tio miljoner kronor så att kommunfullmäktige eventuellt kan vidta åtgärder.

Björn Wallgren

Efter avslutat investeringsprojekt ska alltid slutredovisning ske i nämnden, om inget annat är beslutat av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan i genomförandebeslutet ha bestämt att slutredovisningen ska ske till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige för godkännande.

Ekonomiska konsekvenser

Anpassningen till lagstiftningen innebär att nämndernas nettokostnader ökar. Med hjälp av respektive nämnds förslag till budget 2023 och plan för 2024–2025 har kommunledningskontoret fått en uppskattning om hur mycket detta initialt kommer öka nämndernas budgetramar.

Totalt rör det sig om cirka 44 miljoner kronor som nämndernas nettokostnader kommer att öka till 2023. Fastighetsnämnden har indikerat cirka 36 miljoner kronor, tekniska nämnden cirka 5 miljoner kronor, kultur- och fritidsnämnden cirka 1 miljon kronor och kommunstyrelsen (plan- och exploateringsavdelningen) cirka 2 miljoner kronor till 2023.

För 2024 minskar påverkan med cirka 13 miljoner kronor, till en total effekt om cirka 30 miljoner kronor. Det är främst fastighetsnämndens budget för driftinvesteringar som minskar till cirka 23 miljoner kronor för att ytterligare minska till cirka 17 miljoner kronor år 2025. För 2025 blir den årliga effekten cirka 24 miljoner kronor.

Utgifterna kommer att bokföras på driften direkt istället för att bokföras som en investering, i enlighet med gällande lagstiftning. Det betyder att kommunen under de första åren kommer att få högre kostnader men på längre sikt bör det i princip bli kostnadsneutralt. Eftersom investeringsbeloppet blir lägre minskar kapitalkostnaderna (dvs avskrivningar och räntekostnader).

Johan Lindberg
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Antagande av nya riktlinjer för investeringar och exploatering i Danderyds kommun
2. Föreslagna riktlinjer för investeringar och exploatering
3. Gällande riktlinjer för investeringsverksamhet

Expedieras
Samtliga nämnder
Revisorerna